

STURE PALMGREN:

## Har storstaden någon framtid?

*Om man inte ger storstäderna möjligheter att möta framtiden och utvecklas, då har inte heller landet någon framtid, konstaterar Sture Palmgren.*

*Stoppa inte tillväxten i storstadsregionerna. Utnyttja i stället den livskraft som finns i våra större städer och ge den möjlighet att spridas till större regioner. För Stockholms del gäller det stora investeringar i infrastrukturen - bl a Österleden, Arlandabanan och Mälardalsbanan - så att Mälardalen kan fungera som en regional enhet.*

*Jur kand Sture Palmgren har nyligen gått till näringslivet efter många år som moderat borgarråd - bl a finansborgarråd - i Stockholm.*

Inte i något politiskt ekonomiskt system har man lyckats hejda expansionen av storstadsregioner. Inte ens i strikt planekonomiska länder som Sovjetunionen eller Kina - där man haft tillgång till alla tänkbara regleringsinstrument - har detta varit möjligt.

Såväl fattiga som rika dras till de stora städerna, och dessutom oavsett konjunkturläge. Det stora befolkningsunderlaget gör storstaden till en intressant marknad för "investerar". Är det högkonjunktur lönar det sig allra mest att investera där det finns en stor marknad. Är det lågkonjunktur lönar det sig åtminstone bättre att investera där det finns många människor än där det finns färre. Är man arbetslös söker man sig naturligen dit där de flesta arbetstillfällena finns. Finns det inga arbetstillfällen är det åtminstone större möjligheter att de skall dyka upp där det sker några investeringar.

Ja, så där kan man hålla på. Det är egentligen ganska självklart att storstadsregioner växer. Det vore betydligt svårare att finna skäl till varför de inte gör det. Världen över kämpar nationella krafter för att försöka förhindra storstadstillväxten. Inte bara i planekonomiska och socialistiska system, utan även i blandekonomiska och marknadsekonomiska samhällen. Skälen sägs vara uppenbara: ett land mår inte bra av stora obalanser, storstäderna drar arbetstillfällena och människor från andra delar av nationen. Utflyttningsbygderna blir utarmade.

Visst är det sant att en jämn spridning av tillväxten över hela landet är önskvärd. Självklart far både ekonomi och människor väl av om hela landet lever och frodas istället för enbart storstadregionerna. Men om nu inte befolkningsunderlag och

ekonomisk tillväxt möjliggör en sådan spridning varför skall man då stoppa tillväxten på några ställen bara för att den inte är lika kraftig på andra. Det kan bara leda till att landet i sin helhet förlorar.

Sverige är ett ganska litet land med sina åtta miljoner invånare. Vi kan aldrig ensamma skapa förutsättningar för den ekonomiska tillväxt som är nödvändig för att vi skall kunna ha en hög levnadsstandard med bl a omsorg om sjuka och gamla, god bostadsstandard, väl fungerande barnomsorg etc.

Det är också i det perspektivet som debatten om Sveriges framtida relationer till den Europeiska gemenskapen skall ses.

### **Samarbete i Mälardalen**

I det framtida Europa kommer handel och relationer i stor utsträckning att mer handla om relationer mellan regioner och städer än om relationer mellan nationer.

Skall Sverige ha en möjlighet att vara med i den utvecklingen är det vansinne att försöka strypa utvecklingen i de regioner som ändå kan sägas ha en rimlig möjlighet att konkurrera med andra europeiska regioner. Istället måste vi utnyttja den livskraft som finns i våra större städer och inrikta oss på att försöka sprida tillväxten till en större yta runt städerna – större regioner. Det innebär t ex att det är nödvändigt att snarast göra de infrastrukturinvesteringar som krävs. För Stockholm och Mälardalsregionen betyder det t ex att bygga ut Österleden, Mälardalsbanan, Arlandabanan, Svealandsbanan och andra viktiga vägar och kommunikationer som gör det möjligt för Mälardalen att fungera som en regional enhet. För att åstadkomma nödvändiga investeringar och förutsättningar för en dynamisk utveck-

ling krävs nytänkande bl a på två områden; administration/planering och finansieringslösningar. Det kommer aldrig att finnas skattemedel till alla viktiga investeringar som krävs, därför är det nödvändigt att hitta nya kreativa lösningar både när det gäller drift och investeringar. De investeringar som helt eller delvis kan drivas på affärsmässiga grunder skall också finansieras affärsmässigt. Kopplingar till exploateringar i anslutning till projekten är en av flera framkomliga vägar.

För att skapa förutsättningar för en gynnsam utveckling i Mälardalen är det också nödvändigt att ändra på de administrativa gränser som finns idag. Läns- och landstingsindelningen härstammar i praktiken från medeltiden och har väldigt lite att göra med hur samhället ser ut idag.

Vi måste också acceptera att det finns både praktiska och ekonomiska fördelar av att myndigheter, organisationer och företag har korta avstånd och att det finns betydande synergieffekter av att en huvudstadsregion samlar många av dessa funktioner. Den hitintills drivna regionalpolitiken har knappast bidragit till att lösa problemen. Det är visserligen sant att utlokaliseringen av statliga verk på 70-talet innebar att 10 000 jobb flyttades från Stockholm till andra delar av landet. Men tillväxten i den offentliga sektorn har också inneburit att det sedan dess skapats 10 000 nya jobb i statlig förvaltning i Stockholm. Det är naturligtvis värt en egen mäsas vad detta har inneburit i ökade kostnader för skattebetalarna och vad det i sin tur inneburit för svensk ekonomi.

Sanningen är väl att om man inte ger storstäderna möjligheter att möta framtiden och utvecklas, då har inte heller landet någon framtid . . .